

ГАРЧИГ

Бүлэг 1. ОРШИЛ	4
БҮЛЭГ 2. ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	5
БҮЛЭГ 3.ТӨСЛИЙН ТАНИЛЦУУЛГА.....	6
3.1.Төслийн нэр.....	6
3.2.Төсөл хэрэгжүүлэгч байгууллага	6
3.3.Төслийн зорилго.....	6
3.4.Төсөл хэрэгжүүлэгчийн танилцуулга	6
3.5.Төслийн байршил	6
3.6.Орд ашиглах тусгай зөвшөөрөл	7
3.7.Ил уурхайн ашиглалтын технологи.....	7
3.8. Ил уурхайн хэмжээ, хэмжээсүүд.....	8
3.9.Төслийн хүчин чадал, ажиллах горим.....	8
3.10.Тоног төхөөрөмжүүд	9
БҮЛЭГ 4. ТӨСЛИЙН ГОЛ БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ.....	10
4.1.Байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт.....	10
БҮЛЭГ 5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	12
5.1.Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	12
5.2. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний биелэлт	18
5.3.Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт.....	20
5.4.Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	23
5.5.Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	23
5.6. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	23
5.7.Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	28
5.8.Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн биелэлт.....	31
5.9.Тухайн жилийн БОМТ-ийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд удирдлага, зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт	34

5.10.Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөөний биелэлт.....	39
5.11.Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлангийн нийт зардал	40
ДҮГНЭЛТ	41
АШИГЛАСАН ХЭВЛЭЛ.....	42

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1. Товч мэдээлэл / “Сүхжин” ХХК /.....	6
Хүснэгт 2. Уурхайн солбилцол.....	6
Хүснэгт 3. Ил уурхайн зохиомжлолд тусгасан үзүүлэлтийн хэмжээс.....	8
Хүснэгт 4. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	12
Хүснэгт 5. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	15
Хүснэгт 6. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	18
Хүснэгт 7. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний биелэлт.....	18
Хүснэгт 8. Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ болон тэрбум модны төлөвлөгөөний биелэлт	20
Хүснэгт 9. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	23
Хүснэгт 10. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт.....	28
Хүснэгт 11. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн биелэлт	31
Хүснэгт 12. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт	34
Хүснэгт 13. БОМТ-ийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах хуваарийн биелэлт	39
Хүснэгт 14. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлангийн нийт зардал	40

ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 1. Тусгай зөвшөөрөлтэй талбайн байр зүйн зураг.....	7
Зураг 2. Зам талбайд усалгаа хийгдэж байгаа байдал	13
Зураг 3. Тээврийн хэрэгслийг техникийн үзлэгт хамруулсан баримт	13
Зураг 4. Тээврийн хэрэгслийг техникийн үзлэгт хамруулсан баримт	14
Зураг 5. Замын тэмдэг тэмдэглэгээ шинэчилсэн байдал.....	16
Зураг 6. Замын тэмдэг тэмдэглэгээ шинэчилсэн байдал	16

Зураг 7. Замын тэмдэг тэмдэглэгээ шинэчилсэн байдал	17
Зураг 8. Шимт хөрс арчилгаа хийсэн байдал	19
Зураг 9. Дүйцүүлэн хамгаалах ажил хийсэн газар	21
Зураг 10. Хог хаягдлыг цэвэрлэхээс өмнөх байдал	21
Зураг 11. Хог хаягдлыг цэвэрлэж, нөхөн дүүргэлт хийсний дараах байдал	22
Зураг 12. Модны усалгаа хийгдэж байгаа байдал	22
Зураг 13. 2025 оны аюулын үед хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө	25
Зураг 14. Гал унтраах багаж хэрэгслийг сайжруулсан	25
Зураг 15. Ажилчдыг хөдөлмөр хамгааллын хувцсаар хангасан байдал	26
Зураг 16. Ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгч байгаа байдал	26
Зураг 17. Ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгч байгаа байдлын тэмдэглэл	27
Зураг 18. Шатах тослох материалыг хуримтлуулсан сав	29
Зураг 19. ШТМ болон аюултай хог хаягдлыг хадгалах талбайг хатуу хучилттай болгосон байдал	29
Зураг 20. Хог тээвэрлэлтийн гэрээ	30
Зураг 21. Агаарын шинжилгээний дүн	32
Зураг 22. Хөрсний шинжилгээний хариу	32
Зураг 23. Усны шинжилгээний хариу	33
Зураг 24. Онцгой байдлын албанаас галын аюулгүй байдлын сургалт зохион байгуулсан байдал	35
Зураг 25. Онцгой байдлын албанаас уснаас хамгаалах сургалт зохион байгуулсан байдал	35
Зураг 26. Онцгой байдлын албанаас уснаас хамгаалах сургалт зохион байгуулсан байдал	36
Зураг 27. Хөдөлмөр хамгаалал аюулгүй ажиллагааны сургалт зохион байгуулж байгаа байдал	36
Зураг 28. Ажилчдыг эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулсан байдал	37
Зураг 29. Хэрлэн сумын 5-р багт зам, гүүрийн ажилд ковш, авто тээвэрлэлтээр	38
тусалсан байдал	38
Зураг 30. Хэрлэн сумын 5-р багт зам, гүүрийн ажилд ковш, авто тээвэрлэлтээр	38
тусалсан байдал	38

БҮЛЭГ 1. ОРШИЛ

“Сүхжин” ХХК –ийн элс-хайрганы холимгийн ордын байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайланг боловсруулахдаа байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 дүгээр сарын 29 –ны өдрийн А/618 тоот тушаалаар батлагдсан аргачлалыг баримталсан бөгөөд БОМТ –нд багтах нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох зэрэг арга хэмжээний төлөвлөгөө, нөхөн сэргээлт зэрэг ажлууд хийгдэхгүй болно.

“Сүхжин” ХХК-ийн 2025 оны байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө (БОХТ) нь уг төслийн үйл ажиллагааг эрхлэн явуулах бүхий л үе шатыг хамрах ба гол зорилго нь төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, багасгах, төсөл хэрэгжиж бүхий нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалахтай холбогдсон арга хэмжээнүүдийг хэрэгжүүлэхэд оршино.

Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд тусгаснаар төслийн үйл ажиллагаа болон түүний хүрээлэн буй нутаг дэвсгэр дэх бүх сөрөг өөрчлөлтүүдэд үнэлгээ хийх хэрэгтэй. Мөн түүнчлэн байгаль орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн ажлын үр дүнгүүдэд үнэлгээ хийх шаардлагатай. Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллийг багасгах, арилгах арга хэмжээ, дүйцүүлэн хамгаалах ажил хийх, тэдгээрийг хэрэгжүүлэх хугацаа, шаардагдах хөрөнгө зардлыг тусгасан.

Тус төслийн 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайланг боловсруулахдаа байгаль орчин, ногоон хөгжлийн яамны сайдын 2019 оны 10 дүгээр сарын 29 –ны өдрийн А/618 тоот тушаалаар батлагдсан аргачлалын дагуу энэхүү байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө, хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын талаар авах арга хэмжээ, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр, тус байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг оролцогч, сонирхогч талуудад тайлагнах хуваарь зэрэг ажлууд багтсан бөгөөд төсөл хэрэгжүүлэгч нь жил бүрийн 11 дүгээр сарын 01-ны дотор тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг төлөвлөгөөнд тусгасан арга хэмжээний дагуу гаргаж, дараа оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний төслийн хамт холбогдох байууллагад хүргүүлж байх зайлшгүй шаардлагатай болно.

“Чойбалсан-1” элс-хайрганы холимгийн ордын БОМТ-ний биелэлтийн тайланд 2025 онд нийт **34,241,000** төгрөг зарцууллаа.

БҮЛЭГ 2. ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө нь тухайн төслөөс байгаль орчинд учруулах гол сөрөг нөлөөлөл болон болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээг тодорхойлж түүнд шаардагдах хөрөнгө зардлыг тусгадаг.

“Сүхжин” ХХК нь тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг жил бүрийн 11-р сарын 01-ны дотор төсөл хэрэгжүүлж байгаа аймаг, нийслэлийн байгаль орчны газарт хүргүүлж байх шаардлагатай.

Энэхүү байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайланг БОАЖСайдын 2019 оны 10 сарын 29-ны өдрийн “БОМТ боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын дагуу боловсруулж, холбогдох материалуудыг хавсаргалаа.

Тухайн жилийн төлөвлөгөөний гүйцэтгэлийн товч танилцуулга

2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний ажлын гол зорилго нь “Чойбалсан-1” элс хайрганы холимгийн ордын үйл ажиллагааны бүхий л үе шатыг хамрах ба төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг болзошгүй гол нөлөөлөл болон цаашид учруулж болзошгүй эерэг болон сөрөг нөлөөллийг бууруулах, багасгах, төсөл хэрэгжиж буй нутгийн байгаль орчныг хамгаалахтай холбогдсон арга хэмжээнүүдийг хэрэгжүүлэхэд оршино.

“Сүхжин” ХХК нь нь 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний дагуу сөрөг нөлөөллийг бууруулах ажлууд болох тоосжилт үүсэх үед уурхайн замд усалгаа хийх, өнгөн хөрсний овоолго байдлаар хадгалах, тээврийн хэрэгслийг тогтмол нэг замын маршрутаар явуулах, замын тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах, дүйцүүлэн хамгаалах ажил, хог тээвэрлэлтийн гэрээ, орон нутагтай хамтарч ажиллах, хөрс, усны шинжилгээ хийх, галаас хамгаалах багаж хэрэгслийг байршуулах, хөдөлмөр хамгааллын сургалт, ажилчдыг хувцсаар хангах, ажилчдыг эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулах зэрэг 2025 онд төлөвлөгдсөн ажлуудыг хийж гүйцэтгэсэн.

БҮЛЭГ 3.ТӨСЛИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

3.1.Төслийн нэр

“Чойбалсан-1” элс-хайрганы холимгийн орд

3.2.Төсөл хэрэгжүүлэгч байгууллага

“Сүхжин” ХХК

3.3.Төслийн зорилго

“Чойбалсан-1” ордын элс-хайрганы холимгийг олборлож зах зээлд нийлүүлж борлуулахад чиглэнэ.

3.4.Төсөл хэрэгжүүлэгчийн танилцуулга

Хүснэгт 1. Товч мэдээлэл / “Сүхжин” ХХК /

№	Үзүүлэлтүүд		
1	Аж ахуйн нэгжийн нэр		“Сүхжин” ХХК
2	Улсын бүртгэлийн дугаар		0711001032
3	Уурхайн нэр		“Чойбалсан-1”
4	Ордын нэр		“Чойбалсан-1”
5	Ордын байршил	Нийслэл/Хот/ Аймаг	Дорнод
6		Сум/Дүүрэг	Хэрлэн
7	Ашигт малтмалын төрөл		Элс-хайрганы холимог
8	Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн дугаар		ДО-001А
9	Ашиглалт эхэлсэн огноо		-
10	Аж ахуйн нэгжийн хаяг	Аймаг/Хот	Дорнод
11		Сум/Дүүрэг	Хэрлэн
12		Баг/Хороо	6-р баг
13		Гудамж/Байр	1-тоот
14		Утас	976-70582092
15		Гар утас	976-99529549
16		Электрон шуудан	Suhjin.goltd@gmail.com
17	Захирлын хаяг	Нэр	Гүйцэтгэх захирал Д.Дэлгэрмаа
18		Гар утас	99992068

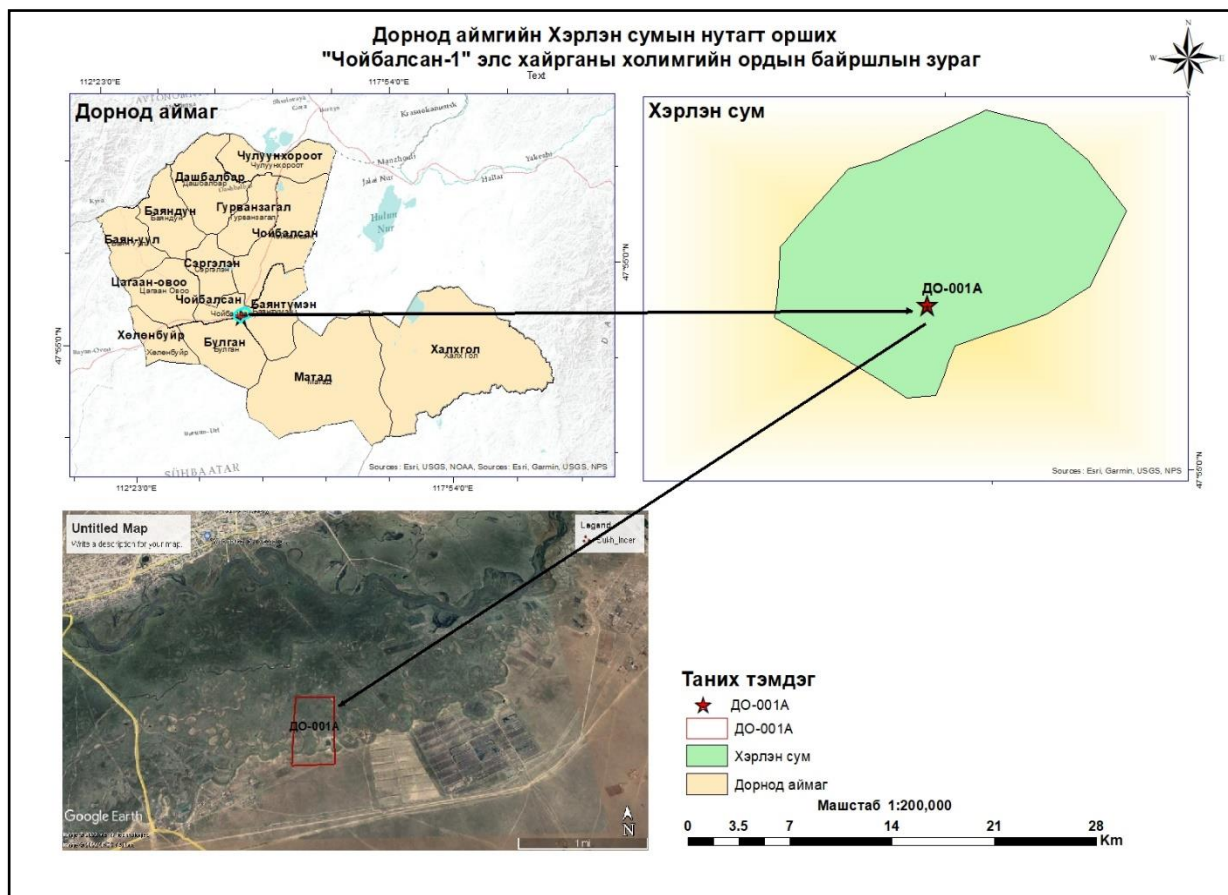
3.5.Төслийн байршил

“Чойбалсан-1” элс-хайрганы орд нь Дорнод аймгийн Хэрлэн сумын 5-р багийн нутагт харьяалагдах бөгөөд аймгийн төвөөс 2.5 км зайд оршино (1-р зураг).

Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлөөр эзэмшиж буй талбайн захын цэгүүдийн солбицол:

Хүснэгт 2. Уурхайн солбилцол

№	Уртгаг	Өргөрөг
1.	114° 33′ 02,00”	48° 02′ 03,00”
2.	114° 33′ 02,00”	48° 02′ 36,00”
3.	114° 33′ 30,00”	48° 02′ 36,00”
4.	114° 33′ 30,00”	48° 02′ 03,00”

Зураг 1. Тусгай зөвшөөрөлтэй талбайн байр зүйн зураг

3.6.Орд ашиглах тусгай зөвшөөрөл

Дорнод аймгийн Хэрлэн сумын нутагт орших “Чойбалсан-1” нэртэй 59.2 га талбай бүхий ашигт малтмалын ДО-001А дугаартай тусгай зөвшөөрлийг 2018 оны 03 дугаар сарын 12-ны өдөр “Сүхжин” ХХК-д олгосон байна.

3.7.Төслийн үйлдвэрлэлийн нөөц

“Чойбалсан-1” элс-хайрганы холимгийн ордын нөөц нь Уул уурхайн сайдын 2015 оны 09 дүгээр сарын 11-ний өдрийн 203 тушаалын хавсралтын дагуу I бүлгийн орд бөгөөд хайгуулын ажлаар тогтоогдсон геологийн бодитой (В) нөөцөд тулгуурлан ордыг ашиглах техник-эдийн засгийн үндэслэлийг боловсруулсан байна.

Уурхайн хил хязгаар дотор орших хаягдал, бохирдол тооцсон эдийн засгийн хувьд үр ашигтай нөөцийг тооцохдоо Геологийн бодитой (В) зэрэглэлийн нөөцийг магадласан (В') үйлдвэрлэлийн нөөцөд шилжүүлэн тооцоолов. Ордын магадласан (В') үйлдвэрлэлийн нөөцөөр 2,137.43 мян.м³ элс-хайрганы холимог олборлоно. Нийт 265.32 мян.м³ хөрс хуулах ба хөрс хуулалтын дундаж коэффициент 0.12 м³/м³ байна.

3.7.Ил уурхайн ашиглалтын технологи

Уул-техникийн нөхцөл: Орд газар нь Чойбалсан хотын төвөөс чанх урагшаа Хэрлэн голын хөндийд 1-р дэнжийн тохойрсон хаяа хэсгээр оршдог. Хайгуулын ажлын малталтаар 23

малталтанд хөрсний 4.3-4.5 метрт ус илэрсэн. Ордын геологийн тогтоц нь энгийн тогтоцтой орд юм. Хөрсний дундаж зузаан 0.5 м, элс-хайрганы дундаж зузаан 4.93 м байна. Ордын элс-хайрганы холимгийн болон хөрсний зузаан, блокийн урт, өргөн зэрэг үндсэн үзүүлэлтүүд нь харьцангуй жигд тогтвортой үргэлжилдэг уурхайн олборлолт, ашиглалтын явцад ямар нэг хүндрэл байхгүй үйлдвэрлэлийн жигд ажиллагааг хангах сайн талтай.

Уурхайн нээлт: “Чойбалсан-1” элс-хайрганы холимгийн ордын нээлтийг ерөнхий траншейгаар В-3 блокоос уулын ажлыг эхлэн явуулна.

Ашиглалтын систем: Ордыг ил аргаар гадаад, дотоод овоолго бүхий авто тээвэртэй ашиглалтын системээр ашиглаар ашиглахаар сонгов.

3.8. Ил уурхайн хэмжээ, хэмжээсүүд

Уурхайн хэмжээ: Уурхайн оновчтой хүрээ, хязгаарыг тооцож нөөцийг бүрэн дүүрэн ашиглахад магадласан (В') үйлдвэрлэлийн нөөцийн дагуу 2,137.43 мян.м³ элс-хайрганы холимог олборлохоор байна.

Мөн В-3 нөөцийн зарим хэсэг уурхайн доголыг үүсгэхэд лицензийн хүрээнд тулж байгаа учраас уурхайн гадна хаягдах нөөцийн хэмжээ 0.18 мян.м³ байна.

Уурхайн эцсийн байдлаар ашиглаж дуусахад дунджаар 790м х 540м харьцаа бүхий ухаш үүснэ.

Ил уурхайн хэмжээсүүд: Ил аргаар олборлох ашиглалтын хувилбарыг сонгож ил уурхайн үндсэн хэмжээсүүдийг сонголоо.

Хүснэгт 3. Ил уурхайн зохиомжлолд тусгасан үзүүлэлтийн хэмжээс

№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Хэмжээс
1	Ил уурхайн ажлын доголын өндөр	м	2.7
2	Ил уурхайн ажлын бус доголын өндөр	м	5.5
3	Доголын хажуугийн өнцөг	град	65
4	Траншейн өргөн	м	10
5	Траншейн налуу	‰	80

3.9. Төслийн хүчин чадал, ажиллах горим

“Чойбалсан-1” элс-хайрганы холимгийн ордын ил уурхайн хүчин чадлыг захиалагч компанийн саналыг үндэслэн хүчин чадлыг жилд 26.0 мян.м³ элс-хайрганы холимог олборлохоор техник-эдийн засгийн үндэслэлд тусгасан байна.

“Чойбалсан-1” элс хайрганы холимгийн уурхайгаас 2025 онд 26.0 мян.м³ элс хайрганы холимог олборлон борлуулна.

Уурхай нь 04 дүгээр сарын 15-наас 09 дүгээр сарын 15-ны хооронд тасралтгүй ажиллах бөгөөд 1 ээлжээр, ээлжийн үргэлжлэх хугацаа 8 цаг байна. 2022 онд нийт 126 хоног ажиллана.

3.10.Тоног төхөөрөмжүүд

Ил уурхайд хөрс хуулалт болон элс-хайрганы холимог олборлолтын ажлуудад ухаж ачих, тээвэрлэх ажлыг хийж гүйцэтгэнэ. Догол дээр экскаватор ажиллаж, олборлолтын ажлыг хийж гүйцэтгэнэ.

Техникийн даалгаварт тусгагдсан уурхайн үндсэн тоног төхөөрөмжүүдэд CAT 320C маркийн экскаватор 1 ширхэг, 25 тн даацтай Northbenz ND3250 автосамосвал 2 ширхэг, XCMG-XC955III утгуурт ачигч 1 ширхэг байна.

БҮЛЭГ 4. ТӨСЛИЙН ГОЛ БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

4.1. Байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт

Газрын гадарга, хэвлийд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл: Уурхайн хөрс хуулалт, ачилт, тээвэрлэлт зэргээс ихээхэн хоосон орон зай үүсэх бөгөөд хөрсөн бүрхэвч, ургамал болон шавжнуудын амьдрах орчинг өөрчилж ховор болон эндемик/унаган/ төрөл зүйлийг багасгах магадлалтай. Үйл ажиллагааны турш тээвэрлэлт явагдах тул талбайн ойр орчмын газрын гадаргыг тоос дарж хөрс, ургамал, орчныг бохирдуулна.

Хогийн цэгээс үүсч болзошгүй сөрөг нөлөөлөл: Хогийн цэг байгуулах талбайд төслийн хугацааны явцад засвар үйлчилгээний төв болон ажилчдын тосгоноос гарсан хог хаягдал үүссэнээр газрын гадаргад бохирдол үүснэ. Хэдийгээр дунд хугацаанд нөлөөлөл үзүүлэх боловч төслийн хугацаа дуусахад эргэн нөхөн сэргээгдэх боломжтой.

Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл: Замын хөдөлгөөн, хөрс хуулалт, тээвэрлэлтээс үүдэлтэй агаарын тоосжилт, дизель түлшээр ажилладаг машин механизм тоног төхөөрөмжөөс гарах хий утаа, дуу чимээ, хог хаягдлаас үүсэх үнэр зэрэг болно.

Усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл: Уурхайн зам усалгаа болон унд-ахуйн усны хэрэгцээг гүний худгаас авч ашиглах бөгөөд энэ нь газрын доорх усны хомсдолд үүсгэж болзошгүй.

Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл: Шатах тослох материал болон бүтээгдэхүүн тээвэрлэлтээс шалтгаалсан техникийн олон салаа зам үүсч тоос шороо ихээр дэгдэж агаар, орчны хөрс ургамлыг бохирдуулах хөрсний гадаргад хуурай тоос шороон хучаас үүсгэх.

Машин техникийн олон салаа зам үүсч талбайн ургамлыг сүйтгэж, хөрсийг халцалж, газрыг элэгдэл эвдрэлд оруулан, тоос шороо ихээр дэгдэж агаар, орчны хөрс ургамлыг бохирдуулна. Хүн амын суурьшил нягтарснаас хөрсний элэгдэл эвдрэл, бохирдол үүснэ. Хүнд даацын машин механизм, түүний тээвэрлэлт, засвар үйлчилгээний улмаас шатах, тослох материал, нефтийн бүтээгдэхүүн хөрсөнд нэвчиж хөрс бохирдуулж болзошгүй.

Ургамлан нөмрөгт үзүүлэх нөлөөлөл: Ил уурхайн талбайд байсан ургамал устана. Уурхайд олон янзын зориулалтаар машин техник ашиглаж, тэдгээрээс үүдэн олон салаа зам үүсч бий болох магадлалтай. Олон салаа зам үүссэнтэй холбоотойгоор газрын гадаргад шороо тоос үүсч, улмаар салхи шуурганд хийсэн ойр орчмын ургамал бүрхэвч, төслийн талбай тоос шороонд дарагдаж болзошгүй. Байгууламжууд баригдах талбай нь төслийн хугацаанд хүний хөлөөр болон тээврийн хэрэгслээр талхлагдаж бүрэн өөрчлөлтөнд орно. Тосгоноос ахуйн хог хаягдал их хэмжээгээр үүсч, хадгалах зайлуулах стандарт, дүрэм, журам барьж ажиллаагүйгээс гадаргад бохирдол үүсч болзошгүй. Хогийн цэг байгуулах талбайд төслийн хугацааны явцад засвар үйлчилгээний төв болон ажилчдын тосгоноос гарсан хог хаягдал үүссэнээр газрын гадарга болон ургамлан нөмрөгт бохирдол

үүснэ. Тоосжилт үүссэнээс ойр орчмын ургамлууд дээр бууж, үүнээс шалтгаалан навч гэрлийг шингээх нь буурч ургамлын фотосинтезийн бүтээмж доройтох болно.

Амьтны аймагт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл: Олборлолт явуулсны улмаас хөрс хуулж овоолго хийгээд орхисон байгаа ба овоолго болон түүний орчмын талбайн амьтан /элдэв шавжийн бүлгэмдэл/, тэдгээрийн амьдрах орчин үгүй болох.

Нийгэм эдийн засагт үзүүлэх нөлөөлөл: Ажилчдын байрны эрүүл ахуй, хөдөлмөрийн нөхцлийг шаардлагын хэмжээнд байлгаж чадсанаар ажиллагсдын мэргэжлээс шалтгаалах өвчлөл, хөдөлмөрийн чадвараа түр алдалт, үйлдвэрлэлийн ослоос урьдчилан сэргийлж чадна. Уурхайн ажлын үед ажиллах хүнд машин механизмын дуу чимээ, тоосжилт ихэссэнээс хүн амын эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөлөл үзүүлж болзошгүй.

Болзошгүй осол аваар, саатал, техник, технологийн шугам сүлжээний гэмтэл, гал усны гэнэтийн аюул учирч болзошгүй. Үйл ажиллагааны явцдаа техникийн аюулгүй байдал алдагдах, гэнэтийн осол гарснаас ажилчдын эрүүл мэнд, амь нас эрсдэх аюул үүснэ.

БҮЛЭГ 5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

5.1.Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

Хүснэгт 4. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

№	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Зардал, 2025 он /төгрөг /
Агаарын чанар			
1	Уурхайн тээвэрлэлтийн зам, уурхай орчимд тоосжилт дарах усалгааг тогтмол хийх	Замын усалгааг 5,6,7,8 саруудад 7 хоногт 1 удаа хийсэн. Өөрийн лицензийн талбайд байрлах олборлолтоос үүссэн усан сангаас усаа авч автоцистерн машинаар 1 удаа услахдаа 5 тн-ий саваар усалгаа хийдэг. Усалгаа хийж буй зургийг доор орууллаа.	Сард 200,000 Нийт 600,000
2	Тээврийн хэрэгсэлийн хөдөлгүүрийн тохиргоо, үйлчилгээг тогтмол байлгах, хөдөлгүүрээс гарах утааны хэмжээг стандартын шаардлага хангах хэмжээнд байлгах арга хэмжээ авах	Тээврийн хэрэгслийн агаарын бохирдлын төлбөрийг төлсөн.	84,000
3	Жилд нэг удаа хүнд машин механизмуудыг техникийн үзлэгт оруулах, засвар үйлчилгээг тогтмол хийх	Хөдөлгүүрээс гарах утааны хэмжилтийг стандартын шаардлага хангах арга хэмжээнд байлгасан. Тээврийн хэрэгслийг техникийн үзлэгт хамруулсан. Нийт 2 дугуйт ачигч тогтмол техникийн үзлэгт оруулсан.	47,000
Нийт зардал			931,000

Зураг 2. Зам талбайд усалгаа хийгдэж байгаа байдал

Тээврийн хэрэгсэл

Улсын дугаар

9713YP

Загвар

SEM 655D

Үйлдвэрлэсэн он

2021

Үндсэн цэц

Гэрчилгээний мэдээлэл

Оношилгооны мэдээлэл

Даатгалын мэдээлэл

Татвар, хураамж

Торгууль

Эвдрэл, гэмтлийн лавлагаа

Хилээр нэвтрэн орж ирэх үеийн мэдээлэл

Ажилт, журамлалт

Нийслэлийн зам ашигласны хураамж

Хот хоорондын зам ашигласны хураамж

Улсын тусгай хамгаалалттай газар нэвтэрсний хураамж

Зогсоолын төлбөр

Төлбөрийн түүх

Гэрчилгээний мэдээлэл

Өндөр

3.42м

Өргөн

3.06м

Урт

8.20м

Жин

17.10тн

Ангилал

М

Хөдөлгүүрийн багтаамж

9726

Араа

-

Шатахууны төрөл

Дизель

Жолооны хүрд

-

Суудлын тоо

1

Арлын дугаар

SEM00655CS5510068

Үйлдвэрлэгч

SEM

Загвар

655D

Төрөл

Авто ачигч

Үйлдвэрлэсэн улс

Хятад

Үйлдвэрлэсэн он

2021

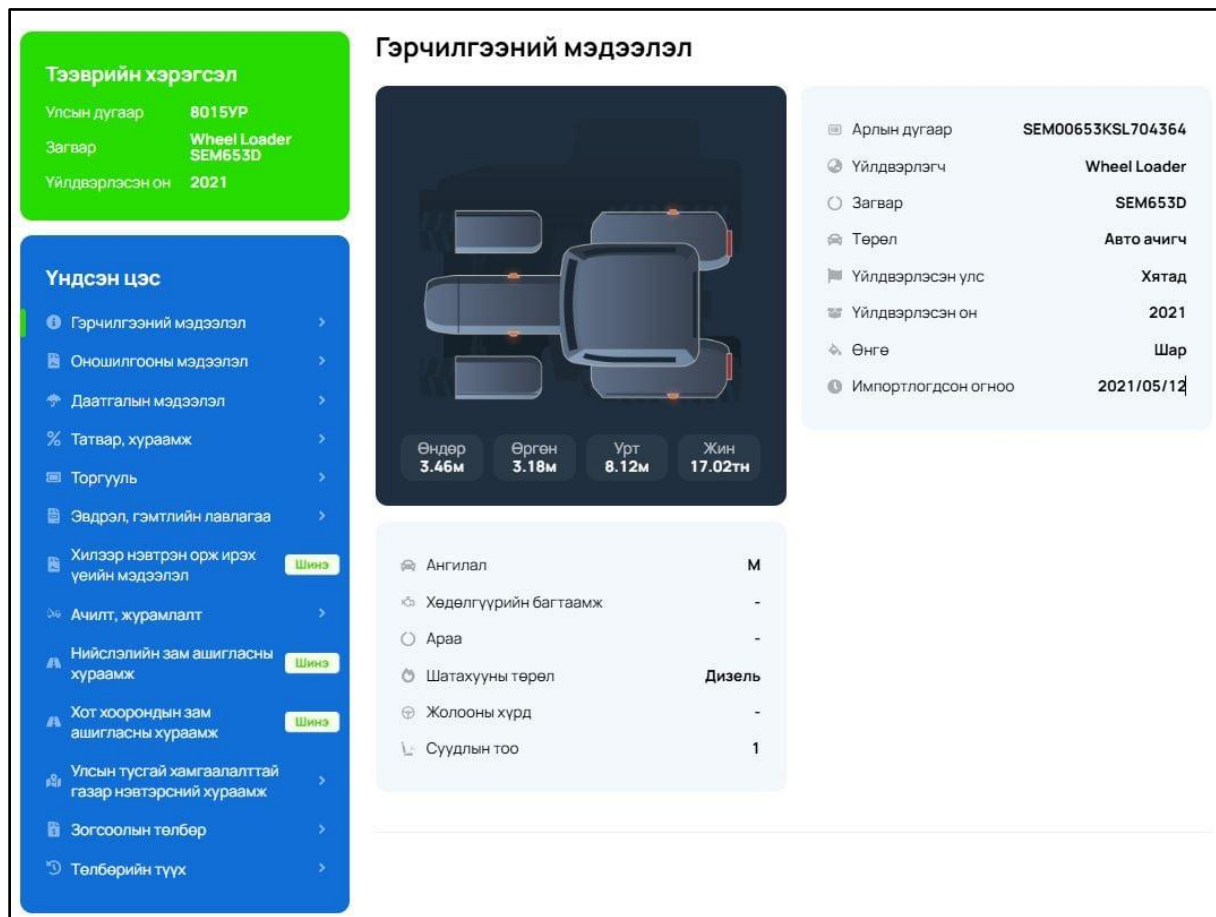
Өнгө

Шар

Импортлогдсон огноо

2022/03/05

Зураг 3. Тээврийн хэрэгслийг техникийн үзлэгт хамруулсан баримт

Зураг 4. Тээврийн хэрэгслийг техникийн үзлэгт хамруулсан баримт

Хүснэгт 5. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

№	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Зардал, 2025 он /төгрөг /
Хөрсөн бүрхэвч			
1	Тээврийн хэрэгслийг маршрутын бус замаар явуулахгүй байх, олон салаа зам гаргахгүй байх, таних тэмдгийг сайжруулах	Уурхайд замын тэмдэг тэмдэглэгээг 2025 онд бүрэн шинэчилсэн. Зургийг орууллаа.	3,069,000
2	Шатах тослох материалын хадгалалтанд хяналт тавьж ажиллах, шатах тослох материал алдагдсан тохиолдолд цаг тухай бүрт нь саармагжуулах арга хэмжээ авах, шаардлагатай багаж материалыг бэлэн байлгах.	Саармагжуулах багаж хэрэгслийг уурхайд байршуулсан.	200,000
Нийт зардал			3,269,000

Зураг 5. Замын тэмдэг тэмдэглэгээ шинэчилсэн байдал

Зураг 6. Замын тэмдэг тэмдэглэгээ шинэчилсэн байдал

Зураг 7. Замын тэмдэг тэмдэглэгээ шинэчилсэн байдал

Хүснэгт 6. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

№	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Зардал, 2025 он /төгрөг /
Усан орчин			
1	Ахуйн бохир усыг ил задгай асгахгүй байх.	Ахуйн бохир усыг ил задгай асгадаггүй.	-
2	Ундны усны шинжилгээг тогтмол өгч байх.	Унд ахуйн уснаас усны шинжилгээ авч, лабораторит шинжлүүлсэн.	ОХШХ-ий биелэлтэнд тусгагдсан.
3	Хиймэл нуурыг бохирдуулахгүй байх, эргэн тойронд хог хаядал хаяхгүй байх, эргэн тойронг засч тохижуулах	Хиймэл нуурыг бохирдуулахгүй байх, эргэн тойронд хог хаядал хаяагүй.	-
Нийт зардал			-

5.2. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний биелэлт

Хүснэгт 7. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний биелэлт

№	Нөхөн сэргээлтийн зорилт	Хамгаалах арга хэмжээ	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Зардал, 2025 он /төгрөг /
1	Овоолго байдлаар хадгалсан шимт хөрсөөр өөрдсийн олборлосон талбайд нөхөн дүүргэлт хийнэ.		Уурхайн талбайд 2025 онд хөрс хуулалт хийгдээгүй учраас нөхөн дүүргэлт хийгээгүй, шимт хөрсний арчилгаа хийгдсэн.	1,000,000
Нийт				1,000,000

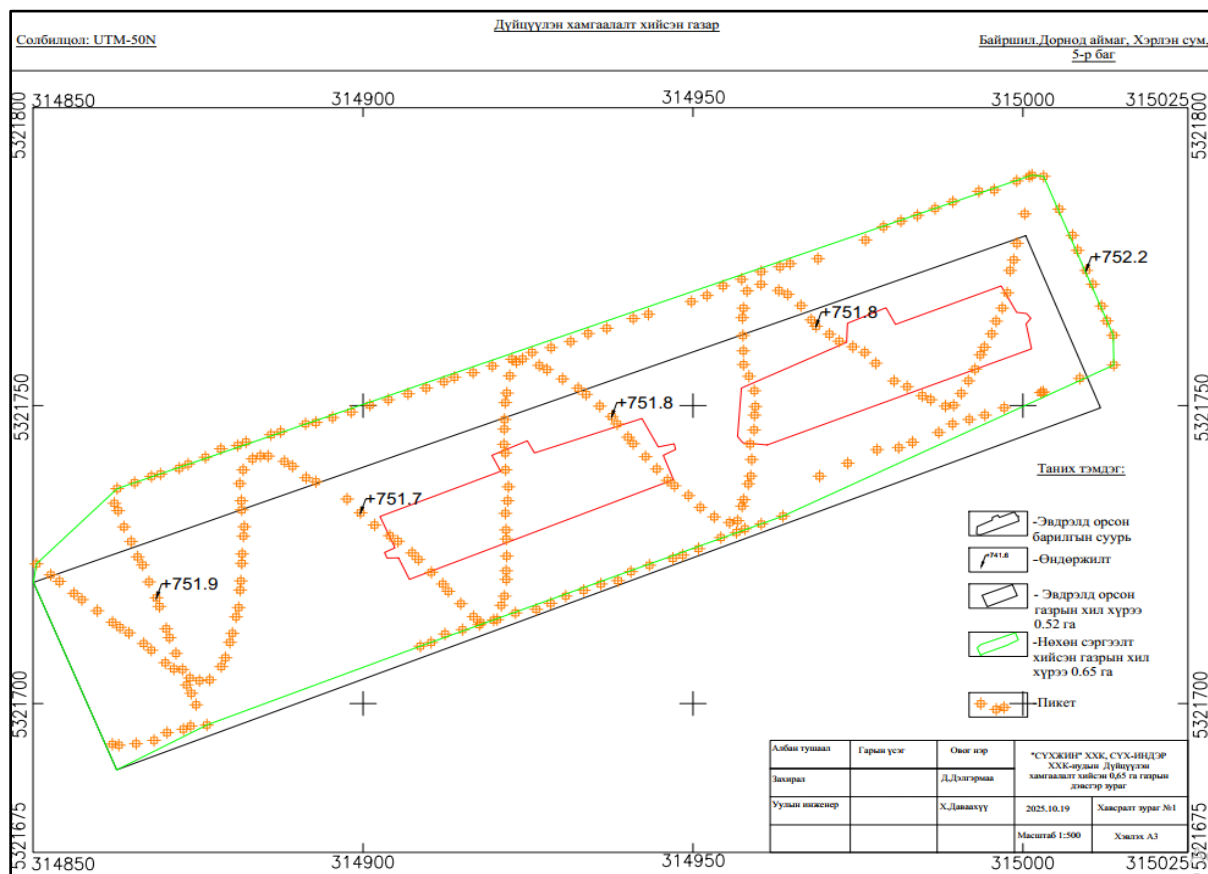

Зураг 8. Шимт хөрс арчилгаа хийсэн байдал

5.3.Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

Хүснэгт 8. Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ болон тэрбум модны төлөвлөгөөний биелэлт

№	Дүйцүүлэн хамгаалах зорилт	Хамгаалах арга хэмжээ	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Зардал, 2025 он /төгрөг /
1	Орон нутгаас санал авсны үндсэн дээр Дорнод аймгийн Хэрлэн сумын 5-р багт	Орон нутгаас санал авсны дагуу дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээг хийх.	Хэрлэн сумын Байгаль орчны байцаагчаас өгсөн саналын дагуу 5-р багийн Девиз орчимд орон сууцны хорооллын хог хаягдлыг цэвэрлэсэн. Хог хаягдал цэвэрлэж нөхөн дүүргэлтийг 0.26 га талбайд хийж, мөн хог хаягдлын ачилт хийсэн.	8,000,000
2	2024 онд тарьсан бургасыг арчлан хамгаалах, услаж тордох.	Өмнөх тарьсан модуудад арчилгаа, усалгаа хийсэн.	Талбайд тарьсан моднуудад 7 хоногт 1 удаа усалгаа хийгдсэн.	750,000
Нийт				8,750,000

Зураг 9. Дүйцүүлэн хамгаалах ажил хийсэн газар

Зураг 10. Хог хаягдлыг цэвэрлэхээс өмнөх байдал

Зураг 11. Хог хаягдлыг цэвэрлэж, нөхөн дүүргэлт хийсний дараах байдал

Зураг 12. Модны усалгаа хийгдэж байгаа байдал

5.4.Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

Тус ордын ойр орчмын бүсэд иргэд, оршин суугчид, айл өрх, байгууллага байхгүй байна. Иймд нүүлгэн шилжүүлэх төлөвлөгөө тусгагдаагүй болно.

5.5.Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

Элс-хайрганы холимгийн ордын талбайд түүх, соёлын дурсгалт зүйлс илрээгүй байна. Хэрэв уурхайн эдэлбэр газарт түүх соёлын дурсгалын зүйлс, археологи, палентлогийн олдвор илэрсэн тохиолдолд нэн даруй дүүрэг, хорооны захиргаанд болон мэргэжлийн байгууллагуудад мэдэгдэж зохих судалгаа, шинжилгээ хийлгэн дүгнэлт гаргуулах шаардлагатай.

5.6. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

Хүснэгт 9. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

№	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Зардал, 2025 он /төгрөг /
1	Тээврийн хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжийн аюулгүй байдлыг тогтмол шалгах, хянаж ажиллах.	Тээврийн хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжийн аюулгүй байдлыг тогтмол хянаж ажилласан. ISO 45001:2018 нэгдсэн менежментийн тогтолцооны дагуу өдөр бүр техникийн шалгах хуудсыг бөглөж 7 хоног бүр шалгаж ажилласан.	Дотоод төлөвлөлтөөр
2	Гал унтраах хэрэгслийг зохих газруудад байрлуулах, багаж хэрэгслийг сайжруулах	Гал унтраах багаж хэрэгслийг кемп орчимд нэмэгдүүлж байршуулсан.	750,000
3	Аюулын үед хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө батлуулж ажиллах	Уурхайн аюулын үед хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөг 2025 онд батлуулж, хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.	500,000
4	Ажилд гарахын өмнө ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгөх	Аюулгүй ажиллагааны зааварчилгааг өглөө бүр ажилд гарахын өмнө өгдөг. ISO 9001:2015, ISO 45001:2018 нэгдсэн менежментийн тогтолцооны дагуу мэргэжил тус бүр дээр мэргэжлийн үнэлгээ хийлгэж аюулгүй ажиллагааны зааварчилгааг бүрэн боловсруулж ажилладаг.	Дотоод төлөвлөлтөөр

5	Ажиллагсдыг хөдөлмөр хамгааллын хэрэгсэлээр бүрэн хангах (өлмийний хамгаалалттай түрийтэй гутал, хамгаалалтын нүдний шил, дуулга, тоосны маск, ажлын бээлий гэх мэт)	Манай байгууллага нь ISO 9001:2015, ISO 45001:2018 нэгдсэн менежментийн тогтолцоог 2023 онд нэвтрүүлсэн. Энэхүү стандартын дагуу нийт ажилчдын хувцас болон нэг бүрийн хамгаалах хэрэгслээр ханган ажилладаг.	5,000,000
Нийт зардал			6,250,000

ОБЕГ-ын даргын 2016 оны 03 дугаар сарын 25-ны
өдрийн А/75 дугаар тушаалын хоёрдугаар хавсралт

БАТЛАВ:
“СҮХЖИН” ХХК-н
ЗАХИРАЛ / Д.ДЭЛГЭРМАА
2024 оны 03 сарын 27 өдөр

ЗӨВШӨӨРСӨН
ОБЕГ-ын даргын 2016 оны 03 дугаар сарын 25-ны
өдрийн А/75 дугаар тушаалын хоёрдугаар хавсралт
УУЛ УУРХАЙН АБРАХ АНГИЙН ЗАХИРАГЧ
ХУРАНДАА / Д.ГАНТУЛГА
2024 оны 03 сарын 27 өдөр

ДОРНОД АЙМГИЙН ХЭРЛЭН СУМЫН “ЧОЙБАЛСАН-1” ЭЛС ХАЙРГАНЫ ХОЛИМОГИЙН ОРДЫН ИЛ
УУРХАЙН
АЮУЛЫН ҮЕД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Үндсэн АТЗ-ын дугаар: ДО-001А

ХЯНАСАН:
УУЛ УУРХАЙН АБРАХ АНГИЙН АЛБАНЫ ДАХЬ АБРАХ АЖИЛЛАГААНЫ
УДИРДАГЧ АХМАД / Д.БАЯРЖАРГАЛ /

ХЯНАСАН:
СҮХЖИН ХХК-Н ГЕОЛОГИ, УУЛ УУРХАЙН
ИНЖЕНЕР / Х.ДАВААХҮҮ /

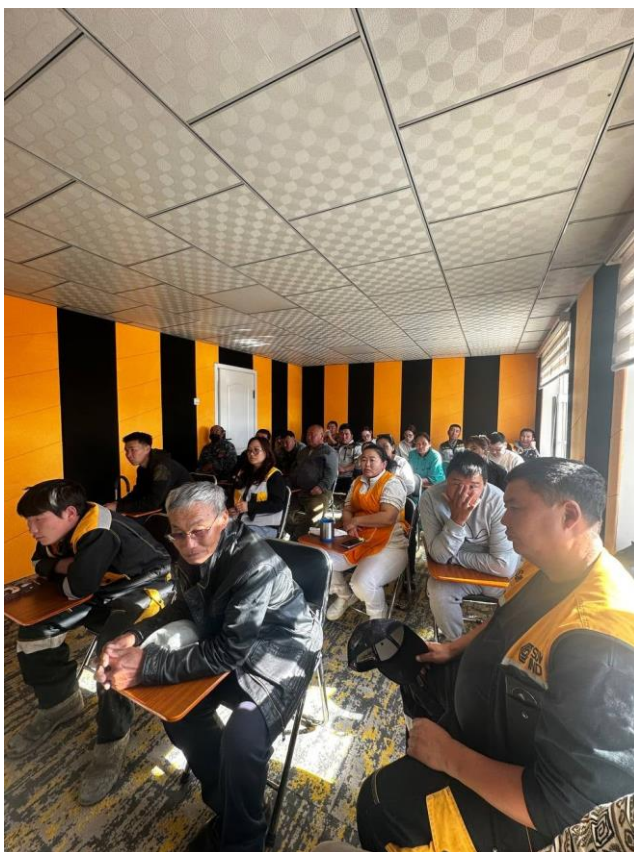
БОЛОВСОРУУЛСАН:
СҮХЖИН ХХК-Н ХӨДӨЛМӨРНИЙН АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ, ЗРҮҮЛ АХУЙН ИНЖЕНЕР
/ Б.НАРАНБОЛД /

2024 он

Зураг 13. 2025 оны аюулын үед хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө

Зураг 14. Гал унтраах багаж хэрэгслийг сайжруулсан

Зураг 15. Ажилчдыг хөдөлмөр хамгааллын хувцсаар хангасан байдал

Зураг 16. Ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгч байгаа байдал

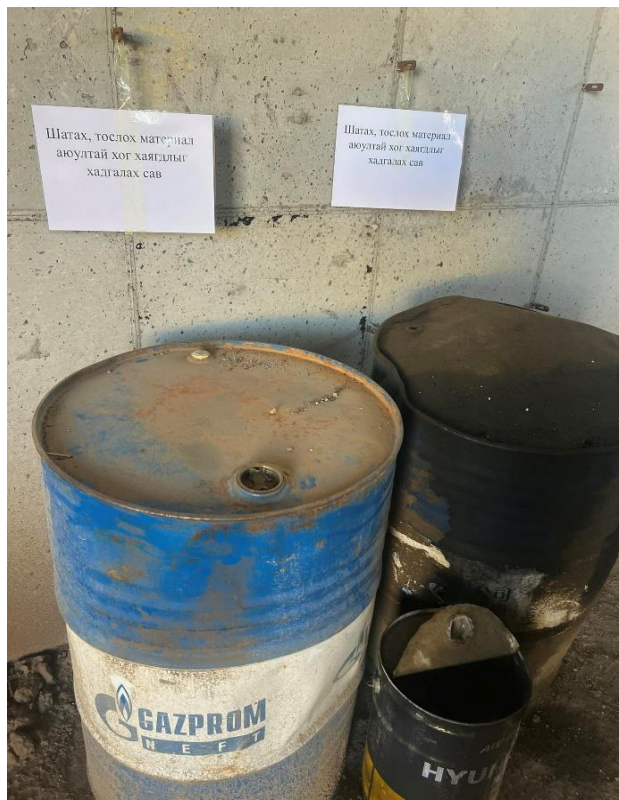
Зураг 17. Ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгч байгаа байдлын тэмдэглэл

5.7.Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

“Сүхжин” ХХК нь уурхайн үйл ажиллагаанаас бий болж буй хог хаягдлын хэмжээг багасгах, аль болох бага хог хаягдал үүсгэх, түүнийг дахин ашиглах болон дахин боловсруулах замаар гарсан хог хаягдлын хэмжээг бууруулах, үлдсэн хог хаягдлыг хүрээлэн буй орчинд аюулгүй байдлаар устгах зарчмыг баримтлан ажиллах шаардлагатай.

Хүснэгт 10. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

№	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Зардал, 2025 он /төгрөг /
1	“Чойбалсан хөгжил” ОНӨҮГ-тэй хог тээвэрлэлтийн гэрээг шинэчлэн байгуулж, хог хаягдлыг тухай бүрт тээвэрлүүлэх.	“Хэрлэн тохижилт” ОНӨААТҮГ-тэй хог тээвэрлэлтийн гэрээг байгуулж, тээвэрлүүлсэн. 2024 онд гэрээг байгуулсан гэрээ нь 1 жилийн хугацаатай.	100,000
2	Хог хаягдлын төвлөрсөн түр цэгийг суурийг хөрсөнд нэвчихээргүй хатуу хучилттай болгох, цементлэх.	-	-
3	Ашигласан шатах, тослох материалыг зориулалтын савыг нэмэгдүүлэх, уурхайн орчинд асгарч алдагдахаас тухай бүр сэргийлэх, ШТМ-ыг дахин боловсруулах үйлдвэр лүү тээвэрлүүлэх	Ашигласан ШТМ-ыг цуглуулах савыг байршуулсан, ашигласан ШТМ-р поошик дүүрэхээр тухай бүрт дахин боловсруулах үйлдвэр лүү тээвэрлүүлнэ. Өөр бусад аюултай хог хаягдал гараагүй.	100,000
4	ШТМ болон аюултай хог хаягдлыг хадгалах талбайг хатуу хучилттай болгох	Ашигласан ШТМ хадгалах талбайг хатуу хучилттай болгож, сайжруулсан.	Дотоод төлөвлөлтөөр
Нийт зардал			200,000

Зураг 18. Шатах тослох материалыг хуримтлуулсан сав

Зураг 19. ШТМ болон аюултай хог хаягдлыг хадгалах талбайг хатуу хучилттай болгосон байдал

3.4. "Б" тал нь "А" талд хог хаягдлын хураамжийг төлөөгүй тохиолдолд хог хаягдлыг тээвэрлэхгүй.

3.5. "А" тал хог хаягдлыг гэрээнд заагдсан хугацаанд аюулгүй ажиллагааны шаардлагыг хангасан тусгай тогтнолсон автомашинвар тээвэрлэнэ.

3.6. "А" тал нь "Б" талын хог хаягдлыг **саяд 1 удаа** чинь тээвэрлэнэ.

3.7. Тус гэрээний нэмэлт заалтад дүрсэн эрх үрэг, хормолх заалтыг иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагууд тус тусын мөрдөх хэсгийг мөрдөл болгон ажиглана.

3.8. "А" тал нь "Б" талын хог хаягдлыг саяд адуугаар болон төлөвлөсөн хуваарийн дагуу ахи тээвэрлэх явцад "Б" тал нь "А" талд хохийг цогтой унс нурмын хамт ачуулахыг хормилоно.

3.9. "Б" тал хохийг цогтой унс нурмын хамт ачуулсан нь тогтоогдож, "А" талд эрсдэл учруулбал учирсан хохирлыг буурууг байгууллага, аж ахуйн нэгж хариуцан төлнө.

3.10. Хог хаягдлын тухай хуулийн 41.3-т заасан овор хэмжээг ихтэй болон барилгын хог хаягдлыг тээвэрлэх, устгах үйлчилгээний хөлс нь энэ хуулийн 41.1-д заасан хураамжид хамаарахгүй, 41.4. энэ хуулийн 41.2, 41.3-т заасан үйлчилгээний хэсгийг хог хаягдлыг хүлээн авах иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагатай байгуулах гэрээний үндсэн дээр тохиролцон тогтооно гэж заасны дагуу дараах заалтын дагуу энэ тарфийг баримтлан "Б" тал нь "А" талын дансанд төлбөрийг шилжүүлнэ.

3.11. Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын энгийн хог хаягдлын үйлчилгээний хураамжийг үүсгэж байгаа хог хаягдлын хэмжээснээс хамааруулан тооцно.

3.12. Дорнод Аймаг Хэрлэн сумын Засаг даргын 2022 оны 06 дугаар сарын 28-ны өдрийн А/199 Шинээр байгуулсан хохийн цэгт хог хаягдлыг тээвэрлэх тухай захирамжийн дагуу Хэрлэн сум, Чойбалсан хотод үйл ажиллагаа явуулж байх Хоол үйлдвэрлэл болон мах, махан бүтээгдэхүүн, үйлдвэрлэл, зам, барилгын компанийн хог хаягдлыг 2022 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдрөөс эхлэн Байгальтүмэн сумын нутаг дэвсгэр дэх шинэ хохийн төлвөрсөн цэгт татан зайлгуулна.

3.13. Байн түмэн сумын шинэ хохийн цэгт хоол үйлдвэрлэл, малын гаралтай бүтээгдэхүүн, сэтгэм, яс, зам болон барилгын хаягдал хохийг татан зайлгуулах өргөт нь байршлаас шалтгаалан бусад энгийн хог хаягдлаас лүүг төлбөртэй байна.

3.14. Байн түмэн сумын шинэ хохийн цэгт хог тээвэрлэх хуваарийн /хавсралт-1/-ийн дагуу хийж гүйцэтгэж болно.

4. Маргааныг шийдвэрлэх

4.1. Гэрээгээр хүлээн үүрэгтэй холбоотой асуудлаар 2 тал харилцан зөвшилцөн, тохиролцоонд хүрээгүй тохиолдолд холбогдох хуулийн байгууллагуар шийдвэрлүүлнэ.

5. Бусад нэмэлт заалт

5.1. "А" "Б" талууд үйл ажиллагаандаа Монгол Улсын Иргэний тухай хууль, Хог хаягдлын тухай хууль тогтоомж, бусад хууль тогтоомжийг уялдаагүй болгоно.

5.2. Хог хаягдлын талаар иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагын эрх, уург

5.4.2. Нийтийн эдэлбэр газар, ногоон бүс, үерийн далан сувагт хог хаягдал хаях;
5.4.3. Хог хаягдлыг ил задгай шатаах;
5.4.4. Гэрэйн болон нам даралтын зууханд нийлэг материалтай хог хаягдлыг шатаах;
5.4.5. Хог хаягдлыг хогийн сав болон тогтоосон цэгээс бусад газарт хаях;
5.4.6. Аж ахуйн нэгж, байгууллага нь хөрс бохирдуулагч жорлон байгуулах;
5.4.7. Нийтийн эзэмшлийн эд хөрөнгө дээр зар сурталчилгаа байршуулах, шашны болон зан үйлийн эд зүйлс тавьж хог хаягдал үүсгэх.

6. Гэрээ хүчин төгөлдөр байх

6.1. "А", "Б" талууд нь гэрээнд гарын үсэг зурсан үеэс гэрээ хүчин төгөлдөр болж мөрдөгдөнө.

6.2. Гэрээг хуульд зааснаас бусад тохиолдолд талууд харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр хугацаанаас өмнө ажлын 10 оногийн дотор урьдчилан мэдэгдэх замаар гэрээг цуцалж болно. Энэ тохиолдолд шалтгааныг тодорхой бичин албан тоотойр хандана.

6.3. Талууд харилцан тохиролцож гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болно.

7. ГЭРЭЭ БАЙГУУЛАГЧ ТАЛУУД:

А" тал: Хаяг: Хэрлэн сум 6-р баг "ХЭРЛЭН ТОХИЖИЛТ ҮЙЛЧИЛГЭЭ" ОНБААТУГазрын Ерөнхий нягтлан Бодогч / / Б.Пүрэвсүрэн/ Тамга, тэмдэг Утас: 70582832	"Б" тал: Хаяг: Хэрлэн сум 6-р баг "Сүмийн ХХК" Нягтлан бодогч /Р.Наранцэцэг / Гарын үсэг/ Тамга, тэмдэг Утас: 86585432
--	---

Зураг 20. Хог тээвэрлэлтийн гэрээ

5.8.Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн биелэлт

Хүснэгт 11. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн биелэлт

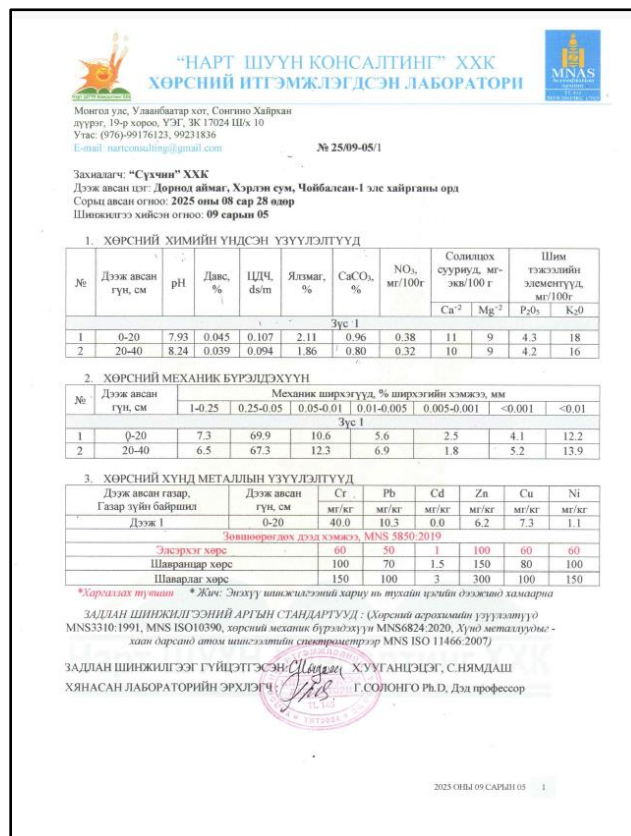
№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Зардал, 2025 он /төгрөг /
Агаар				
1	Агаарын тоосны (TSP,PM ₁₀ ,PM _{2.5}) шинжилгээ мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх	- Тээвэрлэлтийн замаас, -Ил уурхай орчмоос	Агаарын Нийт тоосонцор, Азотын давхар исэл, Хүхэрлэг хий зэрэг шинжилгээг Дорнод аймгийн Ус цаг уур, орчны шинжилгээний төв, Байгаль орчны шинжилгээний лабораторит хийлгэсэн.	100,000
Хөрс				
3	Хөрсний химийн үзүүлэлт (pH, EC _{2.5} dS/m, P ₂ O ₅ , K ₂ O, CaCO ₃)	-Ил уурхай орчим, -Кемп орчим -Тээвэрлэлтийн зам.	Хөрсний агрохимийн шинжилгээг “Нарт ШУҮН консалтинг” ХХК-ийн хөрсний лабораторид шинжлүүлсэн. Шинжилгээний дүнг хавсаргалаа.	75,000
Ус				
5	Усны химийн шинжилгээ (pH, EC, TDS) нийт шүлтлэг, хатуулгын хэмжээ (CaCO ₃)	Гүний худгаас	Усны шинжилгээг “Нарт ШУҮН консалтинг” ХХК-ийн лабораторид шинжлүүлсэн. Шинжилгээний дүнг хавсаргалаа.	66,000
Нийт зардал				241,000

Дорнод аймгийн Хэрлэн сумын нутагт орших “Чойбалсан-1” элс-хайрганы
холимгийн ордын 2025 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний
биелэлтийн тайлан

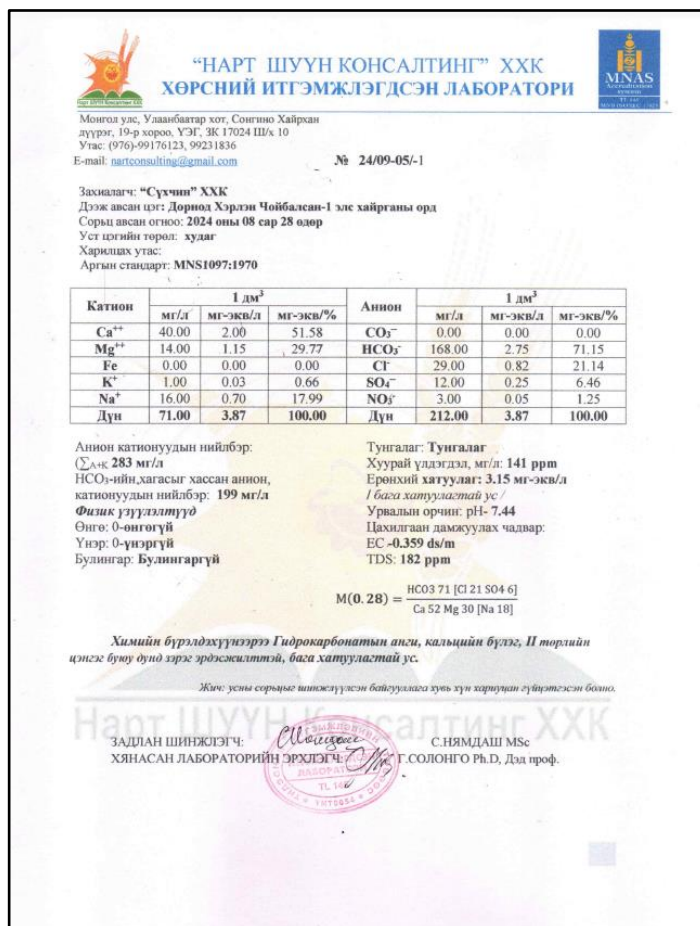
2025 он

Зураг 21. Агаарын шинжилгээний дүн

Зураг 22. Хөрсний шинжилгээний хариу

Зураг 23. Усны шинжилгээний хариу

5.9.Тухайн жилийн БОМТ-ийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд удирдлага, зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт

Хүснэгт 12. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт

№	Удирдлага зохион байгуулалтын зорилт	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах арга хэмжээ	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Зардал, 2025 он /төгрөг /
1	Уурхайн удирдлагын авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээнүүд	Ажилчдад хөдөлмөр хамгаалал аюулгүй ажиллагааны талаар сургалтыг мэргэжлийн байгууллага хүмүүстэй хамтран зохион байгуулах	- Онцгой байдлын аврах ангиас галын аюулгүй байдлын сургалт, уснаас хамгаалах сургалтыг зохион байгуулсан. - Хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагаа, сургалт зохион байгуулсан.	6,800,000
2		Ажиллагсадыг жилд 1 удаа эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулах	Ажиллагсадыг жилд 1 удаа эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулсан. Нийт 31 ажилтныг хамруулсан. “Итгэлт ивээлт” эмнэлэгт хамруулсан.	Үйл ажиллагааны зардалд орсон.
3		Орон нутагтай нийгмийн хариуцлагын гэрээг шинэчлэн байгуулж, гэрээний дагуу хамтран ажиллах, орон нутгийн иргэдийн санал хүсэлтийг хүлээн авч шийдвэрлэх	Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд дараах ажлуудыг хийсэн. Үүнд: - Хэрлэн сумын 5-р багт зам, гүүрийн ажилд ковш, авто тээвэрлэлтээр тусалсан. - Хэрлэн сумын 7-р багт байрлах Хиймэл нуурын хойд талд нөхөн дүүргэлтийн ажил хийж өгсөн. - Хэрлэн сумын 1-р багийн ахмадын спорт их наадамд хандив өгсөн. - Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн 16-с дээш насны олон улсын пара олимпд оролцох мөнгөн хандив өгсөн. Гэрээнүүдийг хавсаргалаа.	5,000,000 1,200,000 250,000 350,000
	Нийт дүн			13,600,000

Зураг 24. Онцгой байдлын албанаас галын аюулгүй байдлын сургалт зохион байгуулсан байдал

Зураг 25. Онцгой байдлын албанаас уснаас хамгаалах сургалт зохион байгуулсан байдал

Зураг 26. Онцгой байдлын албанаас уснаас хамгаалах сургалт зохион байгуулсан байдал

Зураг 27. Хөдөлмөр хамгаалал аюулгүй ажиллагааны сургалт зохион байгуулж байгаа байдал

**ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ҮЗЛЭГ
ХИЙСЭН ТУХАЙ ТАЙЛАН**

- Огноо: 2025 оны 04 сарын 14 – 2025 оны 04 сарын 15
- Ажил олгогчийн нэр: “Сүх Индэр” ХХК

№	Үзүүлэлт	Тоон үзүүлэлт
1	Нийт ажилтны тоо	31
	Үүнээс:	
	Эмэгтэй 18 хүртэл насны	9
2	Хөдөлмөрийн хортой, аюултай, хүнд нөхцөлд ажилладаг ажилтны тоо	
3	Эрүүл мэндийн хугацаат үзлэгт заавал орох ажилтнуудын тоо	31
	Үүнээс	
	Эмэгтэй 18 хүртэл насны	9
4	Эрүүл мэндийн хугацаат үзлэгт орсон ажилтнуудын тоо	31
5	Эрүүл мэндийн хугацаат үзлэгийн хамралтын хувь	100%
6	Эрүүл мэндийн хувьд тэнцсэн ажилтнуудын тоо	31
7	Түр хугацаагаар эрүүл мэндийн хувьд тэнцээгүй ажилтнуудын тоо	-
8	Эрүүл мэндийн эрсдэлтэй ажилтны тоо	7
9	Эрүүл мэндийн хувьд тэнцээгүй ажилтнуудын тоо	-
10	Нэмэлт шинжилгээ хийлгэх шаардлагатай ажилтнуудын тоо	2
11	Мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний асуудал эрхэлсэн төв байгууллагад илгээж онош тодруулах шаардлагатай ажилтнуудын тоо	-
12	Амбулаториор онош тодруулж, эмчлүүлэх шаардлагатай ажилтнуудын тоо	5
13	Стационарт онош тодруулах, хэвтэн эмчлүүлэх шаардлагатай ажилтнуудын тоо	1
14	Сувилалд эмчлүүлэх шаардлагатай ажилтнуудын тоо	-

Эрүүл мэндийн хугацаат үзлэг хийсэн эмнэлгийн
байгууллагын даргын гарын үсэг

Эмнэлгийн байгууллагын тамга:

Зураг 28. Ажилчдыг эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулсан байдал

*Зураг 29. Хэрлэн сумын 5-р багт зам, гүүрийн ажилд ковш, авто тээвэрлэлтээр
тусалсан байдал*

*Зураг 30. Хэрлэн сумын 5-р багт зам, гүүрийн ажилд ковш, авто тээвэрлэлтээр
тусалсан байдал*

5.10.Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөөний биелэлт

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулах шатанд олон нийтийн оролцоо, тэр дундаа төслийн сөрөг нөлөөлөлд өртөж болзошгүй нутгийн иргэд, орон нутгийн байгууллагын оролцоог нэмэгдүүлэх, хууль тогтоомжид заасан хүрээнд тэдэнд аль болох ойлгомжтой бөгөөд үнэн зөв, бодит мэдээллийг өгч, зөрчигдөж болзошгүй эрхээ хамгаалах санал бодлыг судлан тусгах нь энэ шатны ажлын гол зорилт юм.

Хүснэгт 13. БОМТ-ийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах хуваарийн биелэлт

№	БОХТ-ний биелэлтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Тайлагнах зардал, төг
1	Дорнод аймгийн Хэрлэн сумын 5-р багийн ИНХ	Уулзалт, санал асуулга	БОМТ-ний хэрэгжилтийн тайлан, дараа оны БОМТ-нд өгөх санал, зөвлөмж	11-р сар	БОМТ-ний хэрэгжилтийн тайланг хянуулахаар ажиллаж байна.	Дотоод төлөвлөлтөөр
2	Дорнод аймгийн БОАЖГ, БОУАӨЯ	БОМТ-ний тайлан, төлөвлөгөөг хянуулан батлуулах	Цаашид хэрэгжүүлэх ажил болон хийгдэж буй ажилд зөвлөгөө өгөх, үнэлж дүгнэх	2026 оны 1-р улирал	БОМТ-ний тайланг боловсруулж, хянуулахаар ажиллаж байна.	Дотоод төлөвлөлтөөр

5.11.Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлангийн нийт зардал

Хүснэгт 14. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлангийн нийт зардал

№	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Зардал, 2025 он /төгрөг /
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	4,200,000
2	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний биелэлт	1,000,000
3	Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	8,750,000
4	Нүүлгэн шилжүүлэх нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	-
5	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	-
6	Осол эрсэдлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	7,000,000
7	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	200,000
8	Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт	13,600,000
9	БОМТ-ий хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах хуваарий биелэлт	-
10	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн биелэлт	241,000
Нийт		34,241,000

“Сүхжин” ХХК-ний “Чойбалсан-1” элс-хайрганы холимгийн ордын уурхайн 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлангийн зардалд **34,241,000** төгрөгийг зарцуулсан байна.

ДҮГНЭЛТ

“Сүхжин” ХХК-ийн 2025 оны БОМТ-ний биелэлтийн тайланг БОНХЯ-ны Сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 29-ны өдрийн А/618 тоот “БОМТ боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын дагуу боловсрууллаа.

Тус төслийн 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайланг боловсруулахдаа байгаль орчин, ногоон хөгжлийн яамны сайдын 2019 оны 10 дүгээр сарын 29 – ны өдрийн А/618 тоот тушаалаар батлагдсан аргачлалын дагуу энэхүү байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө, хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын талаар авах арга хэмжээ, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр, тус байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг оролцогч, сонирхогч талуудад тайлагнах хуваарь зэрэг ажлууд багтсан бөгөөд төсөл хэрэгжүүлэгч нь жил бүрийн 11 дүгээр сарын 01-ны дотор тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг төлөвлөгөөнд тусгасан арга хэмжээний дагуу гаргаж, дараа оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний төслийн хамт холбогдох байууллагад хүргүүлж байх зайлшгүй шаардлагатай болно.

“Чойбалсан-1” элс-хайрганы холимгийн ордын БОМТ-ний биелэлтийн тайланд 2025 онд нийт **34,241,000** төгрөг зарцууллаа.

АШИГЛАСАН ХЭВЛЭЛ

1. Монгол Улсын Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, 1995 он
2. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль, 2012 он
3. Журам шинэчлэн батлах тухай Байгаль орчин аялал жуулчлалын Сайдын А-36 тоот тушаал, 2011 оны 2 дугаар сарын 16, 1-р хавсралт
4. “БОМТ боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам” БОАЖСайдын А/618 тоот тушаал, 2019 он.
5. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ, үнэлгээ аудитын журам, аргачлал 2014
6. Дорнод аймгийн Хэрлэн сумын нутагт орших ДО-001А тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй “Чойбалсан-1” элс-хайрганы холимгийн ордыг ил аргаар ашиглах ТЭЗҮ, 2021 он
7. Дорнод аймгийн Хэрлэн сумын нутагт орших “Чойбалсан-1” элс-хайрганы холимгийн ордыг ил аргаар ашиглах төслийн Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний тайлан, 2022 он
1. Дорнод аймгийн Хэрлэн сумын нутагт орших “Чойбалсан-1” элс-хайрганы холимгийн ордыг ил аргаар ашиглах төслийн БОМТ, 2025 он
2. <http://www.legalinfo.mn//>

**ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ҮЗЛЭГ
ХИЙСЭН ТУХАЙ ТАЙЛАН**

- **Огноо:** 2025 оны 04 сарын 14 – 2025 оны 04 сарын 15
- **Ажил олгогчийн нэр:** "Сүх Индэр" ХХК

№	Үзүүлэлт	Тоон үзүүлэлт
1	Нийт ажилтны тоо	31
	Үүнээс:	
	Эмэгтэй 18 хүртэл насны	9
2	Хөдөлмөрийн хортой, аюултай, хүнд нөхцөлд ажилладаг ажилтны тоо	
3	Эрүүл мэндийн хугацаат үзлэгт заавал орох ажилтнуудын тоо	31
	Үүнээс	
	Эмэгтэй 18 хүртэл насны	9
4	Эрүүл мэндийн хугацаат үзлэгт орсон ажилтнуудын тоо	31
5	Эрүүл мэндийн хугацаат үзлэгийн хамралтын хувь	100%
6	Эрүүл мэндийн хувьд тэнцсэн ажилтнуудын тоо	31
7	Түр хугацаагаар эрүүл мэндийн хувьд тэнцээгүй ажилтнуудын тоо	-
8	Эрүүл мэндийн эрсдэлтэй ажилтны тоо	7
9	Эрүүл мэндийн хувьд тэнцээгүй ажилтнуудын тоо	-
10	Нэмэлт шинжилгээ хийлгэх шаардлагатай ажилтнуудын тоо	2
11	Мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний асуудал эрхэлсэн төв байгууллагад илгээж онош тодруулах шаардлагатай ажилтнуудын тоо	-
12	Амбулаториор онош тодруулж, эмчлүүлэх шаардлагатай ажилтнуудын тоо	5
13	Стационарт онош тодруулах, хэвтэн эмчлүүлэх шаардлагатай ажилтнуудын тоо	1
14	Сувилалд эмчлүүлэх шаардлагатай ажилтнуудын тоо	-

Эрүүл мэндийн хугацаат үзлэг хийсэн эмнэлгийн
байгууллагын даргын гарын үсэг

Эмнэлгийн байгууллагын тамга:

М. Монхбаатар

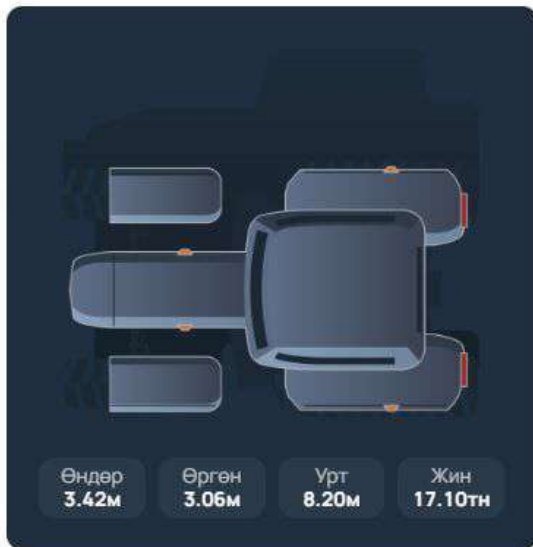
Тээврийн хэрэгсэл

Улсын дугаар 9713УР
Загвар SEM 655D
Үйлдвэрлэсэн он 2021

Үндсэн цэс

- Гэрчилгээний мэдээлэл >
- Оношилгооны мэдээлэл >
- Даатгалын мэдээлэл >
- Татвар, хураамж >
- Торгууль >
- Эвдрэл, гэмтлийн лавлагаа >
- Хилээр нэвтрэн орж ирэх үеийн мэдээлэл **Шинэ**
- Ачилт, журамлалт >
- Нийслэлийн зам ашигласны хураамж **Шинэ**
- Хот хоорондын зам ашигласны хураамж **Шинэ**
- Улсын тусгай хамгаалалттай газар нэвтэрсний хураамж >
- Зогсоолын төлбөр >
- Төлбөрийн түүх >

Гэрчилгээний мэдээлэл

Арлын дугаар SEM00655CS5510068
Үйлдвэрлэгч SEM
Загвар 655D
Төрөл Авто ачигч
Үйлдвэрлэсэн улс Хятад
Үйлдвэрлэсэн он 2021
Өнгө Шар
Импортлогдсон огноо 2022/03/05

Ангилал М
Хөдөлгүүрийн багтаамж 9726
Араа -
Шатахууны төрөл Дизель
Жолооны хүрд -
Суудлын тоо 1

Тээврийн хэрэгсэл

Улсын дугаар 8015VP
Загвар Wheel Loader
SEM653D
Үйлдвэрлэсэн он 2021

Үндсэн цэс

- Гэрчилгээний мэдээлэл
- Оношилгооны мэдээлэл
- Даатгалын мэдээлэл
- Татвар, хураамж
- Торгууль
- Эвдрэл, гэмтлийн лавлагаа
- Хилээр нэвтрэн орж ирэх үеийн мэдээлэл
- Ачилт, журамлалт
- Нийслэлийн зам ашигласны хураамж
- Хот хоорондын зам ашигласны хураамж
- Улсын тусгай хамгаалалттай газар нэвтэрсний хураамж
- Зогсоолын төлбөр
- Төлбөрийн түүх

Гэрчилгээний мэдээлэл

Арлын дугаар SEM00653KSL704364
Үйлдвэрлэгч Wheel Loader
Загвар SEM653D
Төрөл Авто ачигч
Үйлдвэрлэсэн улс Хятад
Үйлдвэрлэсэн он 2021
Өнгө Шар
Импортлогдсон огноо 2021/05/12

Ангилал М
Хөдөлгүүрийн багтаамж -
Араа -
Шатахууны төрөл Дизель
Жолооны хүрд -
Суудлын тоо 1

УС, ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ
ЛАБОРАТОРИ

Дорнод аймаг Хэрлэн сум 11 дүгээр баг
Утас: 7058-3087, 70583178
E-mail хаяг: dornodboshi@gmail.com

Сорьцын дугаар: 2024/89-90

Дээж ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас

Дээж авсан хүний нэр, албан тушаал

Дээжийн тоо, төрөл

Шинжилгээний аргын стандарт

Дээж авсан цэг

Дээж авсан огноо

Шинжилсэн огноо

Шинжилгээ хийсэн албан тушаалтан

Хуудасны тоо

:"СҮХЖИН" ХХК

: Лабораторийн инженер Г.Баасанжав

: 2 агаар

: MNS 0017-2-5-12:2021

: Ашиглалтын талбайгаас

: 2025.10.10

: 2025.10.14

: 04

: 1/1

ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ДҮН

№	Агаарын сорьц авсан цэгийн нэр	Сорьц авсан цаг	Агаарын даралт	Агаарын температур	Хүхэрлэг хий
			гПа	°C	мкг/м³
89	Тээвэрлэлтийн зам	12:13	690.2	9.5	5
90	Элс хайрга олборлох газар	12:47	689.6	11.1	6
Стандарт MNS 4585:2016					450

Хянаж баталгаажуулсан:

Лабораторийн эрхлэгч Г.Гүнчинсүрэн/

Хуулбарлан хэрэглэхийг хориглоно
Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн дээжинд хүчинтэй

УС, ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ
ЛАБОРАТОРИ

Дорнод аймаг Хэрлэн сум 11 дүгээр баг
Утас: 7058-3087, 70583178
E-mail хаяг: dornodboshl@gmail.com

Сорьцын дугаар: 2024/89-90

Дээж ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас

Дээж авсан хүний нэр, албан тушаал

Дээжийн тоо, төрөл

Шинжилгээний аргын стандарт

Дээж авсан цэг

Дээж авсан огноо

Шинжилсэн огноо

Шинжилгээ хийсэн албан тушаалтан

Хуудасны тоо

:"СҮХЖИН" ХХК

: Лабораторийн инженер Г.Баасанжав

: 2 Тоос

: DUSTRAK85-33

: Ашиглалтын талбайгаас

: 2025.10.10

: 2025.10.14

: 04

: 1/1

ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ДҮН

№	Агаарын сорьц авсан цэгийн нэр	Сорьц авсан цаг	Агаарын даралт	Агаарын температур	Нийт тоосонцор
			гПа	°C	мкг/м³
89	Тээвэрлэлтийн зам	12:13	690.2	9.5	2
90	Элс хайрга олборлох газар	12:47	689.6	11.1	32
Стандарт MNS 4585:2016					500

Хянаж баталгаажуулсан:

Лабораторийн эрхлэгч /Б.Гүнчинсүрэн/

Хуулбарлан хэрэглэхийг хориглоно
Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн дээжинд хүчинтэй

“НАРТ ШУҮН КОНСАЛТИНГ” ХХК ХӨРСНИЙ ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сонгино Хайрхан
дүүрэг, 19-р хороо, ҮЭГ, ЗК 17024 Ш/х 10
Утас: (976)-99176123, 99231836

E-mail: nartconsulting@gmail.com

№ 25/09-05/1

Захиалагч: “Сүхчин” ХХК

Дээж авсан цэг: Дорнод аймаг, Хэрлэн сум, Чойбалсан-1 элс хайрганы орд

Сорьц авсан огноо: 2025 оны 08 сар 28 өдөр

Шинжилгээ хийсэн огноо: 09 сарын 05

1. ХӨРСНИЙ ХИМИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

№	Дээж авсан гүн, см	pH	Давс, %	ЦДЧ, ds/m	Ялзмаг, %	CaCO ₃ , %	NO ₃ , мг/100г	Солилцох сууриуд, мг- экв/100 г		Шим тэжээлийн элементүүд, мг/100г	
								Ca ⁺²	Mg ⁺²	P ₂ O ₅	K ₂ O
Зүс 1											
1	0-20	7.93	0.045	0.107	2.11	0.96	0.38	11	9	4.3	18
2	20-40	8.24	0.039	0.094	1.86	0.80	0.32	10	9	4.2	16

2. ХӨРСНИЙ МЕХАНИК БҮРЭЛДЭХҮҮН

№	Дээж авсан гүн, см	Механик ширхэгүүд, % ширхэгийн хэмжээ, мм						
		1-0.25	0.25-0.05	0.05-0.01	0.01-0.005	0.005-0.001	<0.001	<0.01
Зүс 1								
1	0-20	7.3	69.9	10.6	5.6	2.5	4.1	12.2
2	20-40	6.5	67.3	12.3	6.9	1.8	5.2	13.9

3. ХӨРСНИЙ ХҮНД МЕТАЛЛЫН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Дээж авсан газар, Газар зүйн байршил	Дээж авсан гүн, см	Cr	Pb	Cd	Zn	Cu	Ni
		мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг
Дээж 1	0-20	40.0	10.3	0.0	6.2	7.3	1.1
Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ, MNS 5850:2019							
Элсэрхэг хөрс		60	50	1	100	60	60
Шавранцар хөрс		100	70	1.5	150	80	100
Шаварлаг хөрс		150	100	3	300	100	150

*Харгалзах түвшин * Жич: Энэхүү шинжилгээний хариу нь тухайн цэгийн дээжсэнд хамаарна

ЗАДЛАН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ АРГЫН СТАНДАРТУУД: (Хөрсний агрохимийн үзүүлэлтүүд
MNS3310:1991, MNS ISO10390, хөрсний механик бүрэлдэхүүн MNS6824:2020, Хүнд металлуудыг -
хаан дарсанд атом шингээлтийн спектрометрээр MNS ISO 11466:2007)

ЗАДЛАН ШИНЖИЛГЭЭГ ГҮЙЦЭТГЭСЭН: Х.УУГАНЦЭЦЭГ, С.НЯМДАШ
ХЯНАСАН ЛАБОРАТОРИЙН ЭРХЛЭГЧ: Г.СОЛОНГО Ph.D, Дэд профессор

“НАРТ ШУУН КОНСАЛТИНГ” ХХК ХӨРСНИЙ ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сонгино Хайрхан
дүүрэг, 19-р хороо, ҮЭГ, ЗК 17024 Ш/х 10
Утас: (976)-99176123, 99231836

E-mail: nartconsulting@gmail.com

№ 24/09-05/-1

Захиалагч: “Сүхчин” ХХК

Дээж авсан цэг: Дорнод Хэрлэн Чойбалсан-1 элс хайрганы орд

Сорьц авсан огноо: 2024 оны 08 сар 28 өдөр

Уст цэгийн төрөл: худаг

Харилцах утас:

Аргын стандарт: MNS1097:1970

Катион	1 дм ³			Анион	1 дм ³		
	мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%		мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%
Ca ⁺⁺	40.00	2.00	51.58	CO ₃ ⁻	0.00	0.00	0.00
Mg ⁺⁺	14.00	1.15	29.77	HCO ₃ ⁻	168.00	2.75	71.15
Fe	0.00	0.00	0.00	Cl ⁻	29.00	0.82	21.14
K ⁺	1.00	0.03	0.66	SO ₄ ⁻	12.00	0.25	6.46
Na ⁺	16.00	0.70	17.99	NO ₃ ⁻	3.00	0.05	1.25
Дүн	71.00	3.87	100.00	Дүн	212.00	3.87	100.00

Анион катионуудын нийлбэр:

(Σ_{A+K} 283 мг/л

HCO₃-ийн хагасыг хассан анион,
катионуудын нийлбэр: 199 мг/л

Физик үзүүлэлтүүд

Өнгө: 0-өнгөгүй

Үнэр: 0-үнэргүй

Булингар: Булингаргүй

Тунгалаг: Тунгалаг

Хуурай үлдэгдэл, мг/л: 141 ppm

Ерөнхий хатуулаг: 3.15 мг-экв/л

/ бага хатуулагтай ус /

Урвалын орчин: pH- 7.44

Цахилгаан дамжуулах чадвар:

EC -0.359 ds/m

TDS: 182 ppm

$$M(0.28) = \frac{HCO_3 \ 71 \ [Cl \ 21 \ SO_4 \ 6]}{Ca \ 52 \ Mg \ 30 \ [Na \ 18]}$$

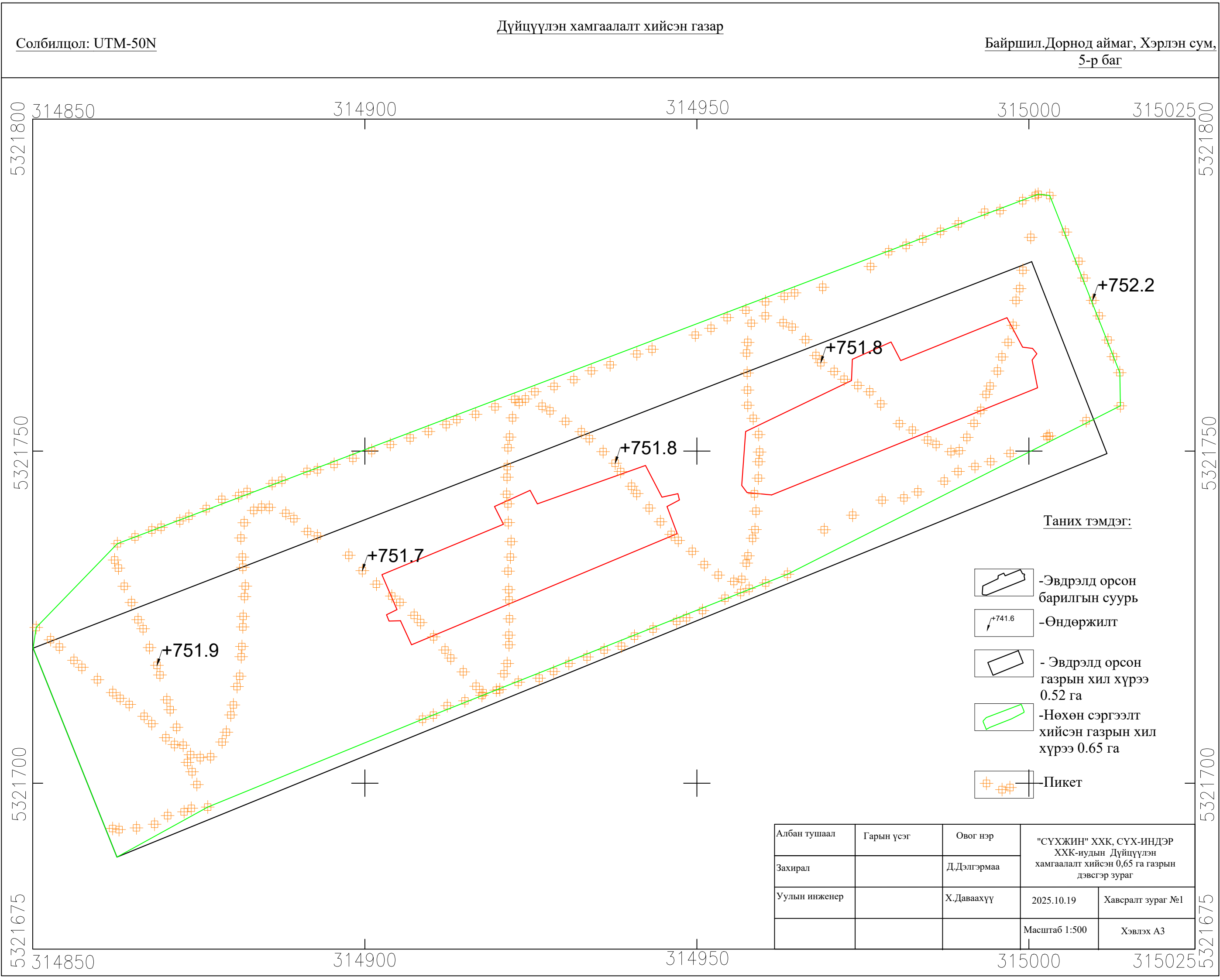
Химийн бүрэлдэхүүнээрээ Гидрокарбонатын анги, кальцийн бүлэг, II төрлийн цэнгэг буюу дунд зэрэг эрдэсжилттэй, бага хатуулагтай ус.

Жич: усны сорьцыг шинжлүүлсэн байгууллага хувь хүн хариуцан гүйцэтгэсэн болно.

ЗАДЛАН ШИНЖЛЭГЧ:

ХЯНАСАН ЛАБОРАТОРИЙН ЭРХЛЭГЧ: Г.СОЛОНГО Ph.D, Дэд проф.

Албан тушаал	Гарын үсэг	Овог нэр	"СҮХЖИН" ХХК, СҮХ-ИНДЭР ХХК-нудын Дүйцүүлэн хамгаалалт хийсэн 0,65 га газрын дэвсгэр зураг	
Захирал		Д.Дэлгэрмаа		
Уулын инженер		Х.Даваахүү	2025.10.19	Хавсралт зураг №1
			Масштаб 1:500	Хэвлэх А3